

Salivamåling. Revmatologisk avdeling SSHF

Side 1 av 2

Dokument ID:
I.4.20.1.2-9Godkjent dato:
14.09.2017Gyldig til:
14.09.2019Revisjon:
6.00

Fagspesifikke prosedyrer/Revmatologi/Diagnostikk/Diagnostiske prosedyrer

Formål:

Standardisering av spyttproduksjonsbetingelser og prøvetakingsbetingelser.

Område:

Ledd i diagnostisk utredning av Sjögren's syndrom. For oppfylning av kriteriet "nedsatt spyttproduksjon" ved Sjögren's syndrom, vurderes ustimulert spyttproduksjon. Den tyggestimulerte testen kan være en hjelp til å vurdere om pasienten har effekt av å tygge tyggegummi o.l.

Bakgrunnsinformasjon:

Skal en spyttproduksjonsmåling ha verdi, må den tas under standardiserte betingelser.

Prøven må tas på samme tid på døgnet for den enkelte pasient for å unngå døgnvariasjoner.

Pasienten må ikke ha hatt noe i munnen den foregående timen, ikke ha nytt alkohol eller tatt andre tabletter enn vanlig dagen før eller på selve prøvedagen. Uttalt fysisk aktivitet dagen før eller selve prøvedagen bør også unngås. Ingen tannlegebehandling må foregå samme dag. Pasienten må ikke sitte og grue seg til den forestående målingen, det er derfor viktig at pasienten på forhånd informeres om at prøven er helt ufarlig og smertefri.

Handling:

Pasienten plasseres i et lyst behagelig temperert rom i en stol med rett rygg. Det skal ikke være mat/drikke synlig for pasienten under målingen. Man bør også unngå matlukt (f.eks nystekte vaffler på fredager).

Pasienten bør sitte stille i ca. 5 min før prøven tas.

Produksjons- Metode måling**Ustimulert saliva:**

- 1) Pasienten bes om å svelge
- 2) Pasienten settes med lett foroverbøyd hode slik at spyttet samles foran i munnhulen. Munnen kan være halvåpen og man skal la spyttet renne ned i en trakt som munn ut i en målesylinder. Man kan hjelpe til med tunga for å få ut spyttet, eller spytte helt forsiktig.
- 3) Pasienten bør unngå svelging og snakking under målingen.
- 4) Spytt samles i 15 min

Resultat

Normalt:
5-6 ml/15min

Patologisk:
< 1,5 ml/15min

Tygge stimulert helsaliva

- 1) Pasienten tygger på en parafintablett, drikker sitronjuice eller suger en Xerodent før undersøkelsen.
- 2) Pasienten spytter regelmessig i et rør, svelging unngås
- 3) Spyttet samles i 5 min

Normalt:
8-10 ml/5min

Patologisk:
< 3,5 ml/5min

 SØRLANDET SYKEHU	Salivamåling. Revmatologisk avdeling SSHF				Side: 2 Av: 2
Dokument-id: I.4.20.1.2-9	Utarbeidet av: Hentet fra Diakonhjemmet sykehus	Fagansvarlig: Villy Johnsen	Godkjent dato: 14.09.2017	Godkjent av: Inger Johanne Widding Hansen	Revisjon: 6.00

Fagspesifikke prosedyrer/Revmatologi/Diagnostikk/Diagnostiske prosedyrer

Utstyr

Målesylinder og trakt

Ved stimulert salivamåling trengs parafintabletter (Vivadent) i tillegg. Vivadent må spesialbestilles. Pasienten kan eventuelt drikke et glass sitronjuice eller forsøke en Xerodent sugetablett i stedet.

Ansvar:

Den lege eller sykepleier som utfører testen.

Kilde: Tidsskr. Nor Lægefor nr. 15, 1997

Professor Haga, Haukeland Sykehus

Kryssreferanser

[I.4.20.2.3-3](#)

[Oppfølging av pasienter med Sjøgrens syndrom SSHF](#)

Eksterne referanser